

НАСТАВНИЧЕСТВО

ЗИМНА АКАДЕМИЯ

Банско 3 декември 2016

Проф. Румен Вълчев

Център „Отворено образование“

ПРОГРАМА НА ОБУЧЕНИЕТО

- × **Разбиране за наставничеството**
- × Произход на наставничеството
- × Наставничеството като концепция
- × Принципи на наставничеството
- × **Наставничеството като процес**
- × Фази на наставничеството
- × Роли на наставника
- × **Умения за наставничество**
- × Събиране на информация
- × Активно слушане и наблюдение
- × Емпатия, Уважение, Топлота

ПРОИЗХОД НА НАСТАВНИЧЕСТВОТО

Ментор е бил приятел на Одисей

Когато Одисей напуска Итака, го оставя да се грижи за сина му Телемах

Ментор е доверен приятел, по-опитен съветник и учител

НАСТАВНИЧЕСТВОТО

е развиващо се личностно отношение,
което дава възможност чрез целенасочено
общуване да се рефлектира върху придобития
опит, да се вземат решения за професионално
развитие и да се осъществяват породилите се
идеи

НАСТАВНИЧЕСТВОТО КАТО ИДЕЯ

Управление и развитие на отношението

Поощрява, мотивира

Учи

Предполага взаимно уважение

Отговаря на потребностите на наставявания

ОСНОВА НА НАСТАВНИЧЕСТВОТО

Взаимно доверие

Редовни контакти и разговори

Истинска вяра в процеса

Желание да се изгради отношението/връзката

Помага развитието и на двете страни

ПРИНЦИПИ НА НАСТАВНИЧЕСТВОТО

Синергия

Наставничеството обогатява и двете страни

Наставничеството е учене, а не обучение

Наставляваният поема отговорност за действията си

ПРИНЦИПИ НА НАСТАВНИЧЕСТВОТО

Наставничеството е отношение, в което няма борба за власт и налагане чрез сила

Цел е не зависимостта на наставявания, а развитие на самостоятелното му критическо мислене

ПРИНЦИПИ НА НАСТАВНИЧЕСТВОТО

Уникалност

Наставничеството е различно от обучението и консултирането

Наставничеството насочва усилията на двете страни в правилната посока

УМЕНИЯ ЗА НАСТАВНИЧЕСТВО

**Уменията на наставника + Уменията на
наставлявания**

Умения за наставничество

УМЕНИЯ НА ЕФЕКТИВНИЯ НАСТАВНИК

Активно слушане   Изграждане на доверие

Способност да мотивира   Идентифициране на целите

Даване на ефективна обратна връзка

Вдъхновяване   Управление на риска

Фасилитиране   Насочване на наставлявания

УМЕНИЯ НА НАСТАВЛЯВАНИЯ

Активно слушане   Рефлексия

Желание за поемане отговорност

Задаване на правилните въпроси

Способност за поемане на инициатива

Изпълнение на поетите задължения

Желание за учене

НАГЛАСИ ЗА НАСТАВНИЧЕСТВО

Нагласи за наставничество

В началото е важна нагласата за изграждане на доверие и за установяване на договор за наставничеството

Нагласи за наставничество

По време на процеса важни са положителното отношение, окуражаването и даването на насоки

НАГЛАСИ ЗА НАСТАВНИЧЕСТВО

При приключване на процеса важно е да се намалява зависимостта на наставявания и да се развива неговата самостоятелност

НАСТАВНИЧЕСТВО СЪВЕТВАНЕ ОБУЧЕНИЕ

Фокус

Наставничество   Личностно и професионално развитие

Консултиране   Изпълнение и психологически проблеми

Обучение   Развитие и изпълняване на работните задачи

НАСТАВНИЧЕСТВО СЪВЕТВАНЕ ОБУЧЕНИЕ

Програма

Наставничество: Изработване заедно с наставлявания, оказване подкрепа
споделяне на опит

Съветване: Изработена съвместно, насочена към реализиране на краткосрочни и дългосрочни цели

Обучение: Изработена съвместно, насочена към реализиране на специфични цели

НАСТАВНИЧЕСТВО СЪВЕТВАНЕ ОБУЧЕНИЕ

Продължителност на отношението

Наставничество: отношение , продължаващо през значителен период

Съветване: обикновено отношението е краткосрочно, но в зависимост от проблемите може да продължи

Обучение: отношението е краткосрочно

ЕТАПИ НА НАСТАВНИЧЕСТВОТО

Начален етап

Сключване на договор

Установяване на границите на наставничеството

Израждане на доверие

Етап на убеждаване

Определяне на същността на отношението

Разбиране на наставлявания в контекста на организацията

ЕТАПИ НА НАСТАВНИЧЕСТВО

Етап на сътрудничество

Общи проблеми

Специфични проблеми

Изграждане на план за бъдещи обсъждания

Етап на утвърждаване

Наставничеството се изразява в даване на насоки

РОЛИ НА НАСТАВНИКА

Учител

Водач

Съветник

Мотиватор

Треньор

Ролеви модел

УМЕНИЯ НА НАСТАВНИКА

Изразяващо уважение осведомяване

Активно слушане и наблюдение

Емпатия, топлинота и уважение

Конкретност и фокусиране

Противопоставяне

Разказване на истории и саморазкриване

АКТИВНО СЛУШАНЕ

Наставникът трябва да е на вълната на слушането

Наблюдаване на цялостната личност на наставлявания. Наблюдаване на емоциите, мислите, възприятията

РЕФЛЕКСИВНО НАБЛЮДЕНИЕ

Започва с коментар на наставника по отношение на даден проблем или въпрос, поставен от наставявания

Наставникът подканя за реакция от наставявания и за рефлексия от негова страна

Наставникът чрез въпроси насочва рефлексията на наставявания/развива чувствителността му към повдигнатия проблем

Помага наставяваният да се фокусира върху проблема

ЕМПАТИЯ ТОПЛОТА УВАЖЕНИЕ

Постави се на мястото на другия

Перифразирай и използвай синоними

Топлотата се изразява чрез невербалното поведение

Уважавай неповторимостта на наставявания и неговите възгледи, дори и да не си съгласен

КОНКРЕТНОСТ И ФОКУСИРАНЕ

Отворените въпроси предшестват фокусирането

Насочвай към същността на проблема и към ключовите аспекти

Отминавай незначителните проблеми, които само ще поглъщат енергия

ПРОТИВОПОСТАВЯНЕ

Поставяй ключови проблеми, изразявай несъгласие

Обръщай внимание върху противоречия между говорене и действия, намерения и резултати, чувства и поведение

РАЗКАЗВАНЕ НА ИСТОРИИ СПОДЕЛЯНЕ НА ОПИТ

Подбирай какво ще споделяш

Споделяй само, когато е необходимо

Споделяй пълноценно (ангажирано)

Споделяй истории , които имат значение в контекста

Споделяй действителни истории

Споделянето на истории ангажира наставлявания

Потърси рефлексията на наставлявания

Не споделяй сложни истории/случаи

Историите/ случаите не трябва да демотивират

КАКВО Е НАСТАВНИЧЕСТВО?

- **Наставничеството е доброволно партньорство между двама души, при което единият /наставникът/ доброволно дава своето свободно време, за да подкрепя и насърчава другия /наставявания/.**
- **Наставничеството е доброволчество и се основава на принципа на взаимно доверие и разбиране**

ФУНКЦИИ НА НАСТАВНИЧЕСТВОТО

Предотвратяване на стреса от новия статус;

Намаляване на риска от преждевременно излизане от системата;

Овладяване на различни умения, свързани с дейността на училището ;

Консултиране;

Очертаване на стратегии за развитие на младия учител;

ФОРМИ НА НАСТАВНИЧЕСТВОТО

www.themegallery.com

ЕТАПИ НА НАСТАВНИЧЕСТВО

- ✘ 1. Прогностичен- определяне целите на взаимодействието, изграждане на доверителни отношения, определяне на задълженията, правомощията на субекта, идентифициране на слабостите в уменията и навиците на младия учител ;

ЕТАПИ НА НАСТАВНИЧЕСТВО

2. Практически – разработване и реализиране на програми за адаптация, промяна на професионалните умения на младите специалисти;

ЕТАПИ НА НАСТАВНИЧЕСТВО

---

3. Аналитичен – определяне равнището на професионалната на младите учители и степента на тяхната готовност за изпълнение на функционалните задължения

ПРАВИЛА НА НАСТАВНИКА

